

Don DeLillo

El silenci

Traducció de Ferran Ràfols

edicions
62

DON DELILLO

El silenci

Traducció de Ferran Ràfols Gesa

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *The silence*
© Don DeLillo, 2020

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra requereix l'autorització escrita de l'editor; la llei preveu sancions per als infractors.

Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment de l'obra, podeu sol·licitar permís al Centro Español de Derechos Reprográficos, a través del portal www.conlicencia.com

o bé trucant als telèfons 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Tots els drets reservats.

Primera edició: novembre del 2020

© de la traducció: Ferran Ràfols Gesa, 2020

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Realització Planeta

DIPÒSIT LEGAL: B. 17.493-2020

ISBN: 978-84-297-7895-3

Paraules, frases, números, distància a la destinació.

L'home va tocar el botó, i el seient va abandonar la posició vertical. Es va trobar mirant la pantalla més propera de les que hi havia sota el portamaletes superior, paraules i números que anaven canviant a mesura que avançava el vol. Altitud, temperatura de l'aire, velocitat, hora d'arribada. Volia dormir però no parava de mirar.

Heure à Paris. Heure à London.

—Mira —va dir, i la dona va fer que sí lleugerament amb el cap però va continuar escrivint en una llibreteta blava.

Es va posar a recitar en veu alta les paraules i els números perquè era absurd, no tenia cap efecte, si es limitava a constatar els canvis en els detalls només per perdre'ls immediatament enmig dels brunzits bessons del cervell i l'avió.

—D'acord. Altitud, trenta-tres mil dos peus. Net i exacte —va dir—. Température extérieure, menys cinquanta-vuit graus C.

Va fer una pausa, esperant que la dona digués Celsius, però ella clavava els ulls a la llibreta que tenia a la taula de safata i va pensar una estona abans de continuar escrivint.

—D'acord. Hora a Nova York, dotze cinquanta-cinc. No diu si de la nit o del migdia. Tampoc cal que ens ho diguin.

La idea era dormir. Necessitava dormir. Però les paraules i els números no paraven de venir.

—Hora d'arribada setze trenta-dos. Velocitat quatre-centes setanta una mph. Temps restant tres trenta-quatre.

—Estic recordant el plat principal —va dir la dona—. També penso en el xampany amb suc de nabius.

—Però si no n'has demanat.

—M'ha semblat pretensions. Però espero amb ganes els *scones* que serviran ara.

Parlava i escrivia alhora.

—M'agrada pronunciar bé la paraula —va afegir—. Amb *o* i prou. Com bon o tro. O sona com «*tou*»?

Ell la mirava escriure. Escrivia el que deia, el que deien tots dos?

—Celsius —va dir la dona—. Amb C majúscula. Era el cognom d'algú. No recordo com es deia de nom.

—D'acord. I què me'n dius, de vitesse. Què vol dir, vitesse?

—Penso en Celsius i en la seva feina amb l'escala centígrada.

—I després hi ha Fahrenheit.

—Ell també.

—Què vol dir, vitesse?

—Què?

—Vitesse.

—Vitesse. Velocitat —va dir ella.

—Vitesse. Set-cents quaranta-vuit k per hora.

Es deia Jim Kripps. Però, durant les hores que hagués de durar el viatge, el seu nom era el número de seient. Era el procediment establert, el seu, conforme al número que tenia estampat al tiquet.

—Era suec —va dir ella.

—Qui?

—El senyor Celsius.

—Que has mirat el mòbil d'amagat?

—Ja saps com van aquestes coses.

—Sí, brollen de la memòria més profunda. I quan et vingui el nom, començaré a sentir la pressió.

—Quina pressió?

—La de dir el nom de Fahrenheit.

—Torna-te'n a la pantalla de l'estat del vol.

—Aquest avió. Tots els trajectes llargs. Totes les hores. Més profund que l'avorriment de sempre.

—Activa la tauleta. Mira una pel·lícula.

—Tinc ganes de parlar. No vull auriculars. Tots dos tenim ganes de parlar.

—No vull auriculars —va dir ella—. Parlar i escriure.

Era la dona d'en Jim, la Tessa Berens, de pell fosca i orígens caribenys, europeus i asiàtics, una poeta que publicava sovint a les revistes literàries. També es dedicava, a la xarxa, a fer d'editora d'un grup assessor que responia les preguntes dels subscriptors sobre temes que anaven de la pèrdua d'oïda a l'equilibri corporal o la demència.

Aquí, a l'aire, bona part del que la parella es deia semblava producte d'un procés automatitzat, comentaris generats per la naturalesa mateixa del viatge en avió. Sense les divagacions que es produeixen a les habitacions, els restaurants, llocs on la gravetat impedeix els grans moviments i la conversa sura lliurement. Totes aquelles hores sobrevolant oceans o grans masses continentals, frases retallades, com tancades en si mateixes, passatgers, pilots, auxiliars de vol, paraules que s'obliden tan bon punt l'avió toca l'asfalt i comença a rodar infinitament fins que troba una passarel·la lliure.

Ell seria l'únic que en recordaria alguna cosa, va pensar, negra nit, al llit, imatges de passatgers adormits embolcallats en les mantes de la companyia, com morts, i l'auxiliar alta preguntant-li si li podia tornar a omplir la copa de vi, el final del vol, el senyal dels cinturons apagant-se, la sensació d'alliberació, els passatgers drets al passadís, esperant, els auxiliars de vol a la sortida, tot gràcies i salutacions amb al cap, el somriure del milió de milles.

—Busca una pel·lícula. Mira-te'n una.

—Tinc massa son. Distància al punt de destinació, mil sis-centes una milles. Hora a Londres divuit zero quatre. Velocitat quatre-centes seixanta-cinc mph. Llegeixo tot el que surt. Durée du vol tres quaranta-cinc.

—A quina hora és el partit? —va dir ella.

—Comença a les sis trenta.

—Hi serem a temps?

—Que no ho he llegit quan ha sortit a la pantalla? Hora d'arribada no sé quina.

—Aterrem a Newark, no te n'oblidis.

El partit. En una altra vida potser li hauria pogut interessar. El vol. Volia ser al lloc on anava sense aquesta fase intermèdia. Hi ha algú a qui li agradin, els vols llargs? Aquest algú no era ella, clarament.

—Heure à Paris dinou zero vuit —va dir—. Hora a Londres divuit zero vuit. Velocitat quatre-

centes seixanta-tres mph. Acabem de perdre dues milles per hora.

—D'acord, et diré què escric. Fàcil. Algunes de les coses que hem vist.

—En quin idioma?

—Anglès bàsic. La vaca va saltar per sobre de la lluna, com a la cançó.

—Tenim fullets, llibrets, volums sencers.

—Necessito veure-ho en la meva lletra, potser d'aquí a vint anys, si encara visc, i trobar-hi algun element absent, alguna cosa que ara mateix no veig, si encara vivim tots, vint anys, deu.

—Omplir el temps. També és això.

—Omplir el temps. Ser avorrida. Viure la vida.

—D'acord. Température extérieure menys cinquanta-set F —va dir ell—. Faig el que puc per pronunciar el francès elemental. Distància a la destinació mil cinc-centes setanta-vuit milles. Hauríem d'haver demanat servei de transport.

—Ja ens ficarem en algun taxi.

—Tota aquesta gent, un vol com aquest. Tots tenen un cotxe que els espera. La gran desbandada al moment de sortir. Saben exactament on han d'anar.

—Han embarcat equipatge, la majoria, alguns. Nosaltres no. Avantatge nostre.

—Hora a Londres divuit onze. Hora d'arribada setze trenta-dos. Igual que l'última vegada. Em

quedo més tranquil, suposo. Hora a París dinou onze. Altitud trenta-tres mil tres peus. Durée du vol tres setze.

Dir les paraules i els números, pronunciar-los, detallar-los, feia viure una estona els indicadors, oficialment o, més aviat, voluntàriament constatats; el rastreig audible de l'on i el quan, va pensar.

—Tanca els ulls —li va dir ella.

—D'acord. Velocitat quatre-centes setanta-sis milles per hora. Temps restant.

Tenia raó ella, vinga, no embarquem les maletes, ja les encabirem al portamaletes de cabina. En Jim va mirar la pantalla i va pensar en el partit, un moment i prou, sense recordar contra qui jugaven els Titans.

Hora d'arribada setze trenta. Température extérieure menys quaranta-set C. Hora a París vint tretze. Altitud trenta-quatre mil dos peus. Li agradaven, els dos peus. Valia la pena fixar-s'hi. Temperatura exterior menys cinquanta-tres F. Distance à parcours.

Els Seahawks, esclar.

Kripps era nom d'home alt, i en Jim ho era, d'alt, però una mica d'aquella manera, i no li costava gens satisfer la seva necessitat de ser anodí. No era un cap orgullós que s'alcés sobre la multitud, sinó una figura encorbada beneïda per l'anonimat.

Després va tornar a pensar en l'embarcament, en els passatgers finalment asseguts, en l'àpat imminent, les tovallolletes tèbies i humides per a les mans, el raspall de dents, la pasta de dents, els mitjons, l'ampolla d'aigua i el coixí que acompanyava la manta.

Se n'avergonyia una mica, de totes aquelles coses? Malgrat el preu, havien decidit volar en classe preferent, perquè l'estretor dels trajectes llargs en classe turista era un repte que aquesta vegada es volien estalviar.

L'antifaç, la crema hidratant per a la cara, el carretó de vins i licors que de tant en tant algun auxiliar empeny pel passadís.

Es va mirar la pantalla i el que interpretava com la temptació d'una indulgència estúpida. Es considerava estrictament un turista. Avions, trens, restaurants. No volia anar mai ben vestit. Li semblava l'obra d'una segona personalitat fraudulenta. L'home davant del mirall, quina impressió veure's tan elegant.

—Quin dia va ser que va ploure? —va dir ella.

—Apuntes el dia de pluja al teu llibre de records. El dia de pluja, immortalitzat. El sentit de les vacances és viure-les d'una manera extraordinària. M'ho vas dir tu, això. Conservar el record dels moments àlgids, dels moments i les hores més intenses. Les

llargues passejades, els gran àpats, els bars de vins, la vida nocturna.

No s'escoltava parlar perquè sabia que tot era aire resclosit.

—Jardin du Luxembourg, Île de la Cité, Nôtre-Dame, mutilada però viva. Centre Pompidou. Encara tinc el meu tros d'entrada.

—He de saber quin dia va ploure. La idea és poder-me mirar les notes d'aquí a uns quants anys i veure-hi la precisió, el detall.

—No ho pots evitar.

—No ho vull evitar —va dir ella—. L'únic que vull és tornar a casa i mirar una paret nua.

—Temps restant una hora vint-i-sis. Et diré què no recordo, jo. El nom de la línia aèria. Fa dues setmanes, quan vam sortir de casa, era una altra, sense pantalla bilingüe.

—Però te n'alegres, que hi sigui. La pantalla t'agrada.

—M'ajuda a amagar-me del soroll.

Tot predeterminat, als vols de llarga distància, el que pensem i diem, la immersió en un únic sobretò sostingut, el rugit del motor, l'acceptació de la necessitat de conviure-hi, de fer-lo tolerable encara que no ho sigui.

Un seient que s'adapta al massatge que vol el client.

—Parlant de recordar. Ara me'n recordo —va dir.

—Què?

—Ha aparegut del no-res. Anders.

—Anders.

—El nom de pila del senyor Celsius.

—Anders —va dir ell.

—Anders Celsius.

La Tessa n'estava contenta. Aparegut del no-res. Gairebé no en queda res, del no-res. Quan una dada esquiva es recupera sense ajuda digital, qui sigui dels dos ho anuncia a l'altre clavant els ulls en la distància, en l'altre món de tot el que se sabia i s'ha perdut.

—Els nens de l'avió. Educats —va dir ell.

—Saben que no van en classe turista. Senten la responsabilitat.

Parlava i escrivia a la vegada, amb el cap cot.

—D'acord. Altitud deu mil tres-cents seixanta-quatre peus. Hora a Nova York quinze zero dos.

—Només que anem a Newark.

—Tampoc cal que vegem cada minut del partit.

—Per mi no.

—Per mi tampoc —va dir ell.

—Esclar que et cal.

En Jim va decidir dormir mitja hora o fins que aparegués un assistent de vol amb alguna cosa per picar abans de l'aterratge. Te i pastes. L'avió va co-

mençar a fer bots. En Jim sabia que se suposava que havia de fer veure que no se n'adonava i que se suposava que la Tessa s'havia d'arronsar d'espatlles i li havia de dir, Fins ara no s'havia mogut gens. El llum del cinturó es va posar vermell. En Rick se'l va cordar i es va mirar la pantalla mentre la Tessa s'encorbava encara més, gairebé plegava el cos sobre la llibreta. Les sotragades es van fer molt fortes, l'altitud, la temperatura de l'aire, la velocitat; continuava llegint la pantalla però ja no en veu alta. El soroll els ofegava. Una dona es va acostar trontollant pel passadís, tornava a la primera fila després d'anar al lavabo i s'agafava als respatlles per no perdre l'equilibri. Veus als intercomunicadors, un dels pilots en francès i després un assistent en anglès, i en Jim va pensar que potser continuaria llegint la pantalla en veu alta però va decidir que seria un exemple de persistència absurda en una situació de tensió física i mental. Ara la Tessa se'l mirava, ja no escrivia i només mirava, i se li va acudir que havia de posar el seient en posició vertical. Ella ja ho havia fet, i ara posava la taula safata al seu lloc i guardava la llibreta i el bolígraf a la butxaca del seient. Es van sentir uns cops enormes que venien de sota. La pantalla va quedar en blanc. El pilot parlava en francès, sense continuació en anglès. En Jim es va agafar als braços del seient, va comprovar el cinturó de la Tessa i es va tornar a es-

trènyer el seu. Es va imaginar que tots els passatgers tenien els ulls clavats a les notícies de les sis, a Channel 4, a casa, esperant que informessin del seu avió estavellat.

—Tenim por? —va dir ella.

En Jim va deixar que la pregunta planés a l'aire, mentre pensava te i pastes, te i pastes.